

Swedfunds roll i utvecklingsamarbetet

Swedfund

Sveriges riskkapitalbolag för investeringar i utvecklingsländer

Swedfund* är Sveriges riskkapitalbolag för investeringar i utvecklingsländer i Afrika, Asien och Latinamerika samt i transitionsländer (Östeuropa utanför EU). Målet med Swedfunds verksamhet är att bidra till uppkomsten av lönsamma företag och på så sätt stimulera hållbar ekonomisk utveckling.

Swedfund arbetar på kommersiella villkor och erbjuder aktiekapital, lån och garantier för finansiering av företag och projekt i låg- och lägre medelinkomstländer. Swedfund tillför även kompetens och verkar för god företagskultur med socialt ansvar vad gäller människors arbetsvillkor och omsorg om miljön.

* Swedfund ingår i ett europeiskt nätverk av finansiella institutioner (Development Finance Institutions) som erbjuder långfristigt riskkapital till företag i u-länder och transitionsländer. 15 europeiska länder har sin egen "DFI" som tillsammans utgör EDFI - Association of European Development Finance Institutions.

*Bild på framsidan:
Hamnen i Maputo är ett exempel
på investeringar i större infrastrukturprojekt
där Swedfund är en av flera aktörer.*

Den privata sektorns roll

Utveckling av företag främjar ekonomisk tillväxt genom att skapa långsiktiga arbetstillfällen och inkomster samt genom att öka efterfrågan på produktionsmedel och in-satsvaror.

Företagen fyller flera centrala funktioner:

- Arbetsgivare och motor för ekonomisk tillväxt.
- Leverantör av tjänster och varor för bättre levnadsstandard.
- Främjare av handel och förmedlare av ny teknik.

Tillkomst av nya företag innebär ökad konkurrens, vilket kommer konsumenterna till godo i form av lägre priser och bättre service. Dessutom alstrar näringslivet skatteintäkter som kan användas av samhället för utbyggnad av infrastruktur samt investeringar i human-kapital.

Högre levnadsstandard

Entreprenörer är de aktörer i samhället som är bäst lämpade att finna ut vad människor och företag efterfrågar; de bör fatta de avgörande besluten om investeringar och produktion.

Historien visar att utveckling av den privata sektorn i en öppen ekonomi kan leda till stark ekonomisk tillväxt, bättre balans i inkomstfördelningen och minskad fattigdom. Privata initiativ leder dock inte med automatik till hållbar utveckling.

Investeringar i sunt företagande skapar ringar på vattnet i den omgivande samhällsekonomin. För att detta ska leda till högre levnadsstandard för befolkningen i stort krävs att landet ifråga för en sund ekonomisk politik (bland annat vad gäller statsbudget, inflation och växelkurs), effektiviserar sitt skatteväsen samt gör nödvändiga offentliga investeringar i hälsovård, utbildning och infrastruktur (både fysisk och social, till exempel bostäder).

Bättre investeringsklimat

Näringslivet behöver ett investeringsvänligt klimat för att frodas. En viktig roll för det internationella samfundet och biståndsgivare är att främja utveckling av den privata sektorn genom att verka för ett bättre investeringsklimat i fattiga länder.

Prioriterade områden är statens roll i marknadsekonomin, reformering av den finansiella sektorn samt bekämpning av korruption. Vidare behöver stabila insti-

tutioner byggas på grundval av ett legalt ramverk med fungerande rättssystem, inklusive skälig och effektiv lagstiftning på egendomsområdet. Detta skapar förutsättningar för entreprenörer och finansiärer att genomföra investeringar, med de risker som dessa innebär.

Swedfunds mervärde

Svenska staten har sedan 1979 totalt satsat cirka 920 miljoner kronor i Swedfund, varav cirka en tredjedel återbetalats genom utdelningar och skatter. Det innebär att statens nettoinvestering i Swedfund uppgår till cirka 600 miljoner kronor i nominella termer.

Detta har lett till att Swedfund under sin 26-åriga verksamhet gjort 180 investeringar i drygt 50 länder till ett ackumulerat belopp av cirka 3 000 miljoner kronor. I samtliga investeringar har andra parter deltagit i finansieringen i form av sponsorer ("strategiska partners"), banker och andra finansiella institutioner.

Uppväxling av kapital

Hela finansieringen för ett visst projekt överstiger i allmänhet 3-5 gånger vad Swedfund satsat. Det sker alltså en betydande uppväxling av Swedfunds kapital och många gånger är Swedfunds medverkan en förutsättning för att projektet ifråga kommer till stånd.

Swedfund har under lång tid gått med vinst och lyckats möta ägarens avkastningskrav. I slutet av 2005 uppgick Swedfunds balansomslutning till 1 471 miljoner kronor och under året gjordes nya utfästelser på 748 miljoner kronor.

En växande del av Swedfunds investeringar görs idag med internt genererade vinstmedel samtidigt som Swedfund söker expandera sin kapitalbas genom kapitaltillskott från ägaren. En målsättning är att fullt ut kunna engagera näringslivet som partner och resursbas för utvecklingsbefrämjande investeringar.

Utvecklingseffekter i Swedfunds verksamhet

Hälsa och utbildning är mycket viktiga för uppbyggnad av ett lands humankapital, och förutsättningar för ekonomisk tillväxt och välfärd. Internationell handel och förekomsten av lönsamma företag är två av de viktigaste faktorerna som driver tillväxten, och båda främjas av utländska direktinvesteringar.

Swedfund är en nyckelpartner för svenska företag i emerging markets och medverkar på ett konstruktivt sätt till att stödja företagsetableringar och produktiva investeringar där det behövs mest; i krävande miljöer i fattiga länder.

Investeringarna görs ofta tillsammans med det inhemska näringslivet, vilket borgar för lokal förankring.

Utvecklingseffekter: Fem kategorier

Lönsamhetsmålet i Swedfunds investeringar förenas med högt ställda utvecklingsmål. Swedfund främjar ekonomisk tillväxt och bidrar därigenom till att mer värden skapas i form av vinster och kunnande som fördelas till olika intressenter och samhällsgrupper.

De utvecklingseffekter som genereras i Swedfunds verksamhet kan delas in i fem kategorier:

- Ekonomisk tillväxt – investeringar i lönsamma företag skapar positiva länkeffekter i samhällsekonomin och bidrar till ett konkurrenskraftigt näringsliv.
- Additionalitet – mobilisering av långfristigt riskkapital.
- Kunskaps- och teknologiöverföring.
- Demonstrationseffekt – vara spårfinnare för framtida investeringar.
- Främjande av god företagskultur och omsorg om miljön.

1. Ekonomisk tillväxt

Den grundläggande utvecklingseffekt som Swedfund bidrar till härrör från tillväxt och lönsamhet hos de företag Swedfund investerar i och den stimulans av ekonomin som följer. Ökad produktion och efterfrågan på varor, tjänster och arbetskraft ger samhället resurser för fattigdomsbekämpning och människor en chans att förbättra sin situation.

2. Mobilisering av långfristigt kapital

Swedfund verkar additionellt genom att gå in med långfristigt riskkapital där det inte finns några realistiska alternativ till finansiering på adekvata villkor. Swedfund

drar med sig sponsorer och andra finansärer genom att samäga företag och dela risken, men också genom att förmedla kunskap om lokala marknader.

3. Kunskaps- och teknologiöverföring

Swedfunds och partners engagemang i enskilda investeringar innehåller alltid ett moment av kunskaps- och teknologiöverföring som viktig utvecklingsingrediens.

Swedfunds partners är vanligen svenska och internationella företag som besitter konkurrenskraftig teknologi inom områden som energianvändning, miljöteknik, livsmedelsförädling, transporter, IT, produktions- och processteknik med mera.

4. Spårfinnare för framtida investeringar

Framgångsrika projekt har en viktig demonstrations-effekt som tjänar till att bygga upp förtroendekapital för framtida investeringar. När värdlandet kan visa upp investeringar som fallit väl ut kan dessa utgöra viktiga referenser då nya beslut ska tas av investerare.

Förutom det finansiella resultatet för det enskilda företaget, skatteintäkter och andra spridningseffekter i ekonomin kan den långsiktiga samhällsnyttan av lyckade investeringar bli mycket stor.

5. Främjande av god företagskultur

Som ett riskkapitalbolag ägt av svenska staten ger Swedfund legitimitet åt det finansierade företaget och står ofta som garant för god företagsstyrning och affärsetik.

Swedfund agerar långsiktigt som ansvarsfull ägare och kan genom styrelserepresentation stärka och förbättra företagets styrning, transparens, affärsetik samt dess ansvar för arbetsvillkor och miljö.

I Uganda skapas många arbetstillfällen genom att enskilda entreprenörer kan sälja kontantkort på provision.

På bilden syns en av 40 mobila cykeltelefonstationer i Kampala, där kunder kan köpa enskilda samtal istället för att behöva investera i ett helt kort och egen mobiltelefon.

REFRESHMENT AT 500 OR 30
70 OR 50
DEPOSIT ON EMPTY TLE 2

Exempel på sektorer och enskilda investeringar

Swedfund investerar i sektorer som *infrastruktur* (till exempel telefoni, elproduktion och hamnverksamhet), *cement-*, *pappers-* och *agroindustrier* samt små och medelstora *tjänste-* och *tillverkningsföretag*.

Dessa industrier är oftast väl integrerade i de lokala ekonomierna och skapar sysselsättning, varor och service av betydelse för samhället och ”vanliga människor”.

Investeringar inom dessa sektorer är särskilt viktiga för ekonomisk tillväxt eftersom de ger upphov till följdinvesteringar: dels efterfrågar företagen varor och tjänster från andra företag, dels tillverkar de insatsvaror som möjliggör ökad produktion i andra sektorer.

Hållbar utveckling

Swedfund har haft en stor katalytisk effekt vad avser investeringar i framför allt afrikanska låginkomstländer, och några av Swedfunds hittills mest lönsamma investeringar hör hemma på den afrikanska kontinenten. Swedfunds afrikanska portfölj domineras av projekt i länder som Kenya, Moçambique, Tanzania och Uganda.

Livskraftiga företag och projekt levererar goda utvecklingseffekter under en lång rad av år, vilket innebär att de bidrar till hållbar utveckling.

Om några exempel på sådana investeringar inom olika sektorer kan du läsa här.

Cementtillverkning och flygplatsservice i Tanzania

TANZANIA PORTLAND CEMENT COMPANY tillverkar, säljer och distribuerar cement av hög kvalitet till byggsektorn i Tanzania.

TPCC grundades 1959 som ett statligt företag. Under 1980-talet gick företaget med förlust och var illa skött. 1984–1991 finansierade Sida en rehabilitering med 250 miljoner kronor och 1992 inleddes en privatisering,

varpå Scancem och Swedfund tillsammans köpte cirka 25 % av företaget.

Sedan privatiseringen har företaget ökat produktionen kraftigt och vänt förlustresultaten till vinst. Scancem och Swedfund ökade under 90-talet sitt ägande och 2003 blev Scancem majoritetsägare. Efter att ha investerat totalt cirka 23 miljoner kronor sålde Swedfund 2005 sin aktiepost med god avkastning.

TPCC har nyligen övergått till att använda lokalt producerad naturgas för sin energitillförsel, vilket halverat bränslekostnaden och dessutom eliminerat utsläppen av svaveldioxid. Den negativa miljöpåverkan har ytterligare reducerats genom att cementugnarna numera har mycket effektiva filter och partikelavskiljare, vilket innebär att utsläppet av cementdamm uppfyller samma normer som gäller i Sverige.

Idag är TPCC Tanzanias mest effektiva cementfabrik och har avsevärt lägre produktionskostnader än konkurrenterna. Företaget planerar nu att bygga ut produktionskapaciteten ytterligare för att möta den ökande efterfrågan.

TPCC är också en av Tanzanias största skattebetalare och sysselsätter direkt och indirekt cirka 1 000 personer. En trolig utveckling är att företaget kommer att börsnoteras inom en snar framtid.

DAR ES SALAAM AIRPORT HANDLING COMPANY LTD (Dahaco) är ett företag som sköter passagerar- och godshandlingen vid flygplatserna i Dar es Salaam och Kilimanjaro i Tanzania. Dahaco startade som ett *joint venture* 1985 där Swedfund och SAS, som strategisk partner, var med bland de ursprungliga investerarna (tillsammans med danska IFU och den tanzaniska staten).

Dahaco har gått med vinst varje år sedan starten och tack vare den höga kvaliteten på bolagets markservice har Dar es Salaam blivit känd för att ha en av de mest tillförlitliga flygplatserna i Afrika.

Företagets framgång kan till stor del förklaras med den omfattande kunskapsöverföring som skett från de skandinaviska ägarna (framförallt SAS) till bolaget, inklusive utbildning av ledning och personal inom samtliga yrkeskategorier.

I samband med att Swissport International tog en majoritetspost sålde Swedfund sitt aktieinnehav med god avkastning i juni 2000. Dahaco börsintroducerades 2003 och är ett av de mest framgångsrika företagen i Tanzania.

Mobiltelefoni i Namibia

Tillsammans med ett av Telias bolag ägde Swedfund under perioden 1995–2004 49 % i mobilteleoperatören MOBILE TELECOMMUNICATIONS NAMIBIA (MTC). Namibia Post & Telecommunications var majoritetsägare.

Under denna period investerade MTC sammanlagt cirka 700 miljoner kronor för att bygga ut ett GSM-nät i Namibia med över 200 basstationer, varav cirka 80 % på landsbygden. Nästan 90 % av befolkningen hade därmed fått tillgång till det mobila telenätet.

Vid tidpunkten för Swedfunds utträde hade MTC cirka 350 000 kunder och tillväxttakten är idag fortsatt hög. Det som till stor del driver tillströmningen av nya abonnenter är att de inte behöver gå igenom kreditprövning utan kan köpa kontantkort på små belopp. Även människor med små inkomster kan på det sättet bli mobiltelefonkunder, och det är väsentligt att nätet täcker in landsbygden.

Både näringsliv och enskilda människor gynnas av det utbyggda mobiltelefonnätet. Förbättrad kommunikation främjar ekonomisk tillväxt genom att effektivisera affärsutbytet och skapa ett attraktivt investeringsklimat. Inte minst mindre entreprenörer och företag använder med fördel det mobila nätet. Ofta handlar det i Afrika om kvinnor som är småskaliga näringsidkare i den informella sektorn, och som använder telefonen för att skaffa marknadsinformation.

Dessutom ökar tillgången till telefon möjligheten till idé- och informationsutbyte mellan människor, vilket i grunden är en demokratifråga.

MTC är ett lönsamt företag som har genomfört en landsomfattande utbyggnad av telenätet, utbildat personal, levererat skatteintäkter till den namibiska staten samt bidragit till den sociala utvecklingen (cirka 1 % av bolagets omsättning har gått till utbildningsstipendier, idrott och andra sociala ändamål).

Under 2004 sålde Swedfund sin aktiepost med god avkastning.

Mejerier

Swedfund började finansiera mejerier på 1980-talet i Sudan och Peru, och på senare tid i Azerbadjan, Bhutan, Georgien, Litauen, Ryssland och Ukraina. Flertalet av de nyare projekten genomförs med Tetra Laval/Tetra Pak som strategisk partner.

Mejeriprojekten i de länder som uppstått efter Sovjetunionens upplösning är i de flesta fall privata initiativ till att omvandla mejerier och mjölkgårdar som tidigare ingick i kolchossystemet.

Mejeriprojekten har flera viktiga utvecklingseffekter. Det handlar i regel om uppbyggnad av en småskalig jordbruksnäring som bidrar till minskad fattigdom på landsbygden. Projekten kan ha positiva externa effekter, bland annat förbättrad livsmedelsförsörjning till hushåll och skolor (till exempel i form av hygieniskt förpackad färskmjölk), och uppkomst av jordbruksbaserade industrier för service till mjölkbönder.

Välkommen till Swedfund

Swedfund International är ett statligt riskkapitalbolag som erbjuder riskkapital och kompetens för investeringar i Afrika, Asien och Latinamerika samt i Östeuropa (ej EU-länder).

Swedfund investerar tillsammans med företag som vill etablera eller expandera sin verksamhet i dessa regioner. Vi medverkar till att skapa lönsamma företag och därmed bidra till hållbar ekonomisk utveckling i länderna där vi investerar.

Tillsammans får vi företag och länder att växa.

Swedfund

Swedfund International AB
Box 3286, 103 65 Stockholm
Tel: 08-725 94 00
Fax: 08-20 30 93
info@swedfund.se